

Jerzy Gołubkow, Joanna Domańska

Cieszków, pow. Milicz

Informator Archeologiczny : badania 7, 53-54

1973

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Stanowisko usytuowane jest na płaskowyżu morenowym odległym około 1 km na południowy wschód od osady kultury wschodniopomorskiej.

Z trzech wykopów sondazowych o łącznej powierzchni 129 m² jeden tylko dostarczył oczekiwanych obiektów archeologicznych. Było to 19 pochówków ciałopalnych i jeden szkieletowy w poważnym stopniu uszkodzone przez orkę. Zalegały przeważnie tuż pod warstwą humusu na poziomie 0,10-0,25 m.

Obserwacje odkrytych obiektów wykazują duże zróżnicowanie w zakresie konstrukcji budowy grobów. Nader interesującym zjawiskiem było uchwycenie okazałego "grobowca" złożonego z pojedynczych komór, zbudowanych z częściowo spłaszczonych kamieni. Skrzynkowa obstawa kamienna charakteryzuje się prawie regularnym uformowaniem prostokątnych komór o wymiarach 1,20 x 0,90 m. Bardziej luźne i chaotyczne obstawy w przypadku grobów 3, 6, 8 i 15 spowodowane było raczej mechanicznym uszkodzeniem przy orce bądź naciskiem ziemi. W sumie całe zabezpieczenie kamienne zajmowało około 12 m² powierzchni obejmując 11 pochówków jednostkowych.

Po zdjęciu kamiennej obudowy "grobowca" na głębokości 0,90 m natrafiono na grób szkieletowy z luźną obstawą kamienną. Jama o wymiarach 1,80 x 0,80 m zorientowana była osią dłuższą na linii północ - południe z głową w części północnej, tu znajdował się również zestaw naczyń grobowych złożonych z garnka i uszkodzonej misy. W jamie natrafiono na pojedyncze kości i ślad po szkielecie m. in. ciemna, tłusta plama w okolicy jamy brzusznej.

W odległości 12 m od wspomnianego kompleksu komór grobowych odsłonięto skupisko grobów ciałopalnych /8/, reprezentujących pochówki popielnicowe bez osłony kamiennej.

Na wyposażenie grobów składały się popielnice, przystawki i niewielka ilość ozdób brązowych / skręt z drutu brązowego/, i wyroby z kości /guzik/. Wśród grobowej ceramiki wyróżniają się także formy jak: misy profilowane z guzowym motywem ornamentacyjnym, dzbanek, czarki dwustopkowe, wazy szerokootworowe do połowy schropowane, amfory oraz nóżka pucharu lub misy.

Przynależność w/w form naczyń do III i IV okresu epoki brązu wydaje się bezsporna przy uwzględnieniu charakterystycznych dla wczesnych faz rozwojowych kultury łużyckiej w północnej części Opolszczyzny form pochówków ze skrzynkowymi obstawami grobów.

CIESZKÓW, pow. Milicz

Muzeum Archeologiczne
we Wrocławiu

Badania prowadzili mgr Jerzy Gołubkow
i mgr Joanna Domańska. Pierwszy sezon
badań. Cmentarzisko ciałopalne kultury
łużyckiej, groby z IV - V okresu epoki
brązu i z okresu halsztackiego.

Przekopano 215 m² terenu nawiązując do prac ratowniczych prowadzonych przez E. Poehlichę w 1926 r. Wykopami objęto teren na wschód od jezdní ul. Piastowskiej.

Odkryto 54 groby ciałopalne w tej liczbie kilka podwójnych i zbiorowych. Na cmentarzysku dało się wyróżnić dwa poziomy groby, odległości między grobami były niewielkie. Większość grobów miała obstawę kamienną, niekiedy zwartą a często zreduko-

waną do 2- 3 kamieni. Część grobów wystąpiła pod brukiem kamiennym, popielnice w kilku grobach były dodatkowo przykryte kamieniami lub posiadały kamień w środku. Wszystkie groby należały do typu popielnicowych, czystych lub obsypanych szczątkami stosu.

Popielnice i przystawki były często obsypane skorupami. Znajdowały się one też pomiędzy kamieniami obstawy i wśród kamieni bruków. Wyposażenie grobów składało się z naczyń w ilości od 1 do 23 sztuk, w kilku grobach wystąpiły metale. Wśród ceramiki znaleziono kilkanaście naczyń malowanych. Przedmioty metalowe to: noże, szpile, bransolety i sierp z żelaza oraz szpile, kółka i spiralki z brązu. Jedna z popielnic zawierała 10 paciorków bursztynowych.

CHODOROWKA, pow. Brzozów
Stanowisko 1

Instytut Archeologii Uniwersytetu
Jagiellońskiego
Muzeum Okręgowe
w Rzeszowie

Badania prowadziły mgr Renata Kisza i mgr Barbara Bugajska. Finansowało Muzeum Okręgowe w Rzeszowie. Kontynuacja wykopalisk zapoczątkowanych w 1960 r. Cmentarzysko kultury łużyckiej z epoki brązu.

Badania skoncentrowano we wschodniej części stanowiska, gdzie nie ustalono dotąd granicy cmentarzyska. Nie udało się jej osiągnąć i tym razem. Zmiana biegu niewielkiego strumyka ograniczającego cmentarzysko od północnego wschodu, umożliwia przeprowadzenie wykopów na terenie dotychczas niedostępnym.

Przebadano w br 32 groby / 729 -760/. Są to głównie pochówki ciepłopalne popielnicowe, w kilku tylko wypadkach wyposażone dodatkowo w przystawki. Bardziej oryginalną formę posiadał grób 753, w którym popielnica przykryta misą i małą przystawką obłożone były kamieniami. Rzadkim wypadkiem na tym stanowisku jest również uchwycenie zarysu jamy, co udało się zaobserwować wokół zwartej skupienia kości w grobie bezpopielnicowym nr 758.

Charakter pozostałych pochówków jak i materiał z nich pochodzący nie odbiega od dotychczasowych odkryć. Zarówno ceramika, jak i nieliczne zabytki metalowe /zwoje z drutu brązowego i fragmenty szpil brązowych/ nie zmieniają chronologię ustaloną na IV - V okres epoki brązu. Z badań w latach 1971 i 1972 znane są też paleniska analogiczne do obiektu nr 729, którego fragment został w tym roku odsłonięty.

FURMANY, pow. Tarnobrzeg
Stanowisko 1

Muzeum Okręgowe
w Rzeszowie

Badania prowadziła mgr Ewa Szarek-Waszkowska. Finansowało Muzeum Okręgowe w Rzeszowie. Czwararty sezon badań. Cmentarzysko grupy tarnobrzęskiej kultury łużyckiej z epoki brązu.

Kontynuowano prace ratownicze. Przebadano obszar 970 m². Uchwyciono zasięg cmentarzyska w północno-wschodniej części stanowiska oraz rozpoczęto badania w